

δεία τῶν πόρων καὶ τῶν δυνάμεων τοῦ κράτους ἀναδιοργάνωσις ἦν διεξήγαγεν ὁ Βασίλειος Α', ἀλλὰ τὸ ἔργον τοῦτο τοῦ Βασιλείου ἠδύνατο νὰ ματαιωθῆ, ἂν δὲν ὑπῆρχε δεξιότης περὶ τὴν χρῆσιν τῶν πόρων ἐκείνων καὶ τῶν δυνάμεων, ὡς συνέβη ἐπὶ Λέοντος. Ὁ δὲ Ρωμανὸς Β' ἀνεδείχθη καὶ τοῦ πατρὸς του ἐπιτηδείοτερος, ἐνάμιλλος δὲ μᾶλλον τοῦ ἐκ μητρὸς πάππου του Ρωμανοῦ Α' περὶ τὴν ἐκλογὴν τῶν ἀνθρώπων καὶ τὰς περὶ τῶν πραγμάτων ἀποφάσεις. Ὁ Κωνσταντῖνος ὁ Πορφυρογέννητος, ἅμα ὡς ἐμονάρχησεν, εἶχεν, ὡς προείπομεν, ἀναθέσει τὴν ὄλην ἐσωτερικὴν τοῦ κράτους διοίκησιν εἰς τὸν νόθον υἱὸν τοῦ Ρωμανοῦ Λεκαπηνοῦ Βασιλείου, προχειρίσας αὐτὸν παραδυναστεύοντα τῆς συγκλήτου. Ὁ Βασίλειος, καίτοι ἐξωσθέντος τῆς βασιλείας τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ὑπερέστη πιστῶς τὸν Κωνσταντῖνον, διότι ἦτο, φαίνεται, ἰδίως προσηλωμένος εἰς τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ Ἐλένην, τὴν σύζυγον τοῦ Κωνσταντῖνου. Καθ' ὅσον ὅμως ἠλικιοῦτο ὁ τοῦτου υἱὸς Ρωμανὸς, συνέβη μεταβολὴ τις εἰς τὴν θέσιν τοῦ Βασιλείου. Ἡ πρώτη τοῦ Ρωμανοῦ σύζυγος ἢ μᾶλλον ἢ μνηστὴ αὐτοῦ Βέρθα εἶχεν ἀποθάνει τῷ 949, τῷ δὲ 956 ὁ Ρωμανὸς ἑπτακαιδεκαέτης ἦδη ὢν ἐνυμφεύθη τὴν Θεοφανῶ, ἦν ἄλλοι μὲν λέγουσιν ἐξ ἐγκρίτου τῆς Κωνσταντινουπόλεως οἴκου ἔλκουσαν τὸ γένος, ἄλλοι δὲ ὀνομάζουσι καπῆλου θυγατέρα. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ἡ Θεοφανῶ ἦτο καλλίστη τὸ εἶδος ἅμα καὶ εἰς ὑπερβολὴν φίλαρχος γυνή. Ὅτε τῷ 959 ἀπεβίωσεν ὁ Κωνσταντῖνος, διεδόθη φήμη ὅτι εἶχε δηλητηριασθῆ ὑπὸ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ρωμανοῦ μὴ ἔχοντος τὴν ὑπομονὴν νὰ περιμείνῃ τὸν φυσικὸν τοῦ πατρὸς θάνατον ἵνα ἀναλάβῃ τὴν ὄλην τῶν πραγμάτων διοίκησιν, προτρεπομένου δὲ εἰς τὸ ἀνοσιούργημα τοῦτο καὶ ὑπὸ τῆς Θεοφανοῦς. Τὴν φήμην ταύτην ἐπανελάβον ἅπαντες οἱ μεταγενέστεροι χρονολογῆται, ἀλλὰ δὲν ἀναφέρει ἢ ἐκ προστάγματος τοῦ Πορφυρογεννήτου χρονολογία, καίτοι ψέγει τὰς ἄλλας τοῦ Ρωμανοῦ κακίας. Ἄλλ' εἴτε ἀληθῶς ἔχουσιν εἴτε μὴ ἀληθῶς τὰ περὶ τούτου θρυληθέντα, ἐκ τῶν πραγμάτων ἐξάγεται ἀναμφισβητήτως ὅτι, ἅμα ὁ Ρωμανὸς ἐνυμφεύθη τὴν Θεοφανῶ, αὕτη ἐδιχονόησε πρὸς τὰς ἀνδραδέλφας αὐτῆς καὶ πρὸς τὴν πενθεράν, ὅτι ὁ Βασίλειος ἀπέκλινεν ἐν τῇ οἰκογενειακῇ ταύτῃ διενέξει πρὸς τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, καὶ ὅτι ὁ Κωνσταντῖνος φοβούμενος εὐλόγως μήπως ἐκ τῆς ἔριδος ταύτης διακινδυνεύσῃ ὁ Ρωμανός, δὲν ἔπαυσε μὲν εὐνοῶν καὶ μεταχειριζόμενος τὸν Βασίλειον, ἀλλὰ τῷ 958 προχειρίσατο παραδυναστεύοντα τῆς συγκλήτου τὸν Ἰωσήφ ἐκείνον τοῦ ὁποίου εἶχε διακρίνει τὴν ἱκανότητα ἅμα ἐμονάρχησεν. Τοῦτον λοιπὸν τὸν Ἰωσήφ, ὅστις ἐπελέγετο Βρίγγας, διετήρησεν ὁ Ρωμανὸς ἐν τῷ ὑπερτάτῳ ἐκείνῳ ἀξιώματι καὶ ἐνταῦθα διώρισεν ὁμοεστικὸν μὲν τῶν σχολῶν τῆς Ἀνατολῆς τὸν Νικηφόρον Φωκᾶν, ὁμοεστικὸν δὲ τῶν σχολῶν τῆς Δύσεως τὸν Νικηφόρον Φωκᾶν, διὰ δὲ τῶν τριῶν ἐκείνων ἀνδρῶν οὐ μόνον ἐκραταίωσε παραδόξως τὴν βασιλείαν ἀλλὰ καὶ διὰ μεγάλου κατορθώματος ἐλάμπρυνεν αὐτὴν ὅσον πρὸ καιροῦ δὲν εἶχε λαμπρυνθῆ.

Ἄφ' ἧς τῷ 823 ἡ Κρήτη κατεκτήθη ὑπὸ τῶν μωαμεθανῶν (Κεφ. 5' βιβλ. Ι' τοῦ τρίτου τόμου) πολλοὶ ἐγένοντο πρὸς ἀνάκτησιν αὐτῆς ἀπόπειραι, ἀλλ' ἅπασαι ἀπέτυχον· οἱ δὲ Ἀραβες ἐκείνοι τῆς Κρήτης, τῇ συνεργασίᾳ τῶν ὁμοθρήσκων αὐτῶν ἐν Ἀσίᾳ καὶ Ἀφρικῇ, ἐξαιρέτως τῶν τῆς Ταρσοῦ, καὶ διὰ τῆς προθύμου συμπράξεως πολλῶν ἀρνησιθρήσκων, δὲν ἔπαυσαν ληλατοῦντες τὰς νήσους καὶ τὰς παραλίας τοῦ κράτους, κυριεύοντες πόλεις μεγάλας καὶ ἐκ διαλειμμάτων κυριαρχοῦντες τοῦ Αἰγαίου. Καὶ εἶχε μὲν ὑποστῆ δεινὴν συμφορὰν ἡ ναυτικὴ αὕτη τῶν Ἀράβων τῆς Κρήτης· δύναμις διὰ τῆς περὶ Λῆμμον νίκης τοῦ ναυάρχου Ἰωάννου τοῦ Ραδινοῦ ἐν ἔτει 924, ἀλλ' ἐπὶ Κωνσταντῖνου Πορφυρογεννήτου τῷ 956 σταλεῖσα πρὸς ἀνάκτησιν τῆς Κρήτης ἐκστρα-

